ROMÂNUL CREATOR ŞI FORMATOR AL VALORILOR TEXTILE

TOMESCU, Mariana - Luminița, Elevă, Colegiul Tehnic "Gh. Asachi" Bucureşti
POPA, Ana Maria-Elevă, Colegiul Tehnic "Gh. Asachi" Bucureşti
MOISĂ, Vica Coordonator Prof. Dr. Ing. Colegiul Tehnic "Gh. Asachi" Bucureşti

De-a lungul veacurilor, contribuțiile cunoscute sau anonime ale românilor, în diverse domenii au stimulat dezvoltarea tehnico-ştiințifică, îmbogățind tezaurul național.

Dintre produsele domeniului textil, produsele de îmbrăcăminte şi cele textile cu necesități casnice, realizate din diverse materii prime şi croieli diferite au generat inventivitatea la poporul roman.

În general, **costumul** popular are ca piesă de bază cămaşa albă. Din copilărie până la moarte, cămaşa îl însoțeşte pe țăran la muncile câmpului, la sărbători şi la nuntă. Ea îndeplineşte, de asemenea rolul de marcă socială în cadrul societății rurale, fiind purtată de personalitățile satului.

Cămaşa bărbătească poate fi:

- ✓ DREAPTĂ, model tipul vechi.
- ✓ Camaşă cu platcă, model, tip mai nou. Platca este un dreptunghi pe umăr, iar cămaşa are guler şi ornamentație bogată.

.

Fig.2 Cămaşă albă

Fig.3. Cioareci şi Cojoc - produse de îmbrăcăminte purtate în diferite zone ale României

Cioarecii prezintă o mare varietate de croială, dimensiuni şi ornamentație. Acest produs este mai strâmt în zonele din nord (deal, zone reci) şi mai larg în zonele de câmpie. Sunt confecționați din dimie - stofă țărănească țesută din lână şi dată la piuă, ca să se îndesească şi să devină impermeabilă.

Brâul, sau bracira, fig.4, încinge mijlocul, deasupra cioarecilor. În unele zone de nord se poarta brâul roşu, lat, purtat îndoit, peste care se pune (pentru fixare) betele sau „bracira" îngustă.

O altă piesă a costumului pentru barbaţi este **„Haina albă"** sau cojocul simplu, lung, care este folosit pe timp de iarnă.

Alături de cioarecii din dimie, se mai poartă **„izmenele"** din pânză, croite simplu şi care fac parte din costumul de vară.

“Jeletca"fig.6, este o vestă realizată din dimie de culoare albă, pe care o poartă bărbaţii peste camaşă.

Fig.4.Brâul sau bracira

Fig.5. Jeletca

Fig.6. Piese ale costumului pentru

Pentru femei, în funcţie de zonă, cămaşa poate fi completată de la talie în jos cu una sau 2 piese: catrinţe, fote (fie ele drepte sau creţe) sau oprege. Acestea sunt susţinute cu un brâu ţesut pe maşina de ţesut sau împletit, în cordoane metalice ori cu mărgele, montate pe diferite suporturi materiale.

Femeile măritate îşi acoperă capul cu marame, ţesute din borangic, ştergare, ţesute din bumbac sau lână, baticuri cumpărate din prăvălii şi bonete denumite, în funcţie de zonă, cepşe sau conciuri.

În funcţie de anotimp atât femeile cât şi bărbaţii poartă peste cămăşi pieptare, cojoace şi haine mari de dimie sau de blană.

Conform informaţiilor de natură etnografică, costumul popular este extins în diferite zone din ROMÂNIA.

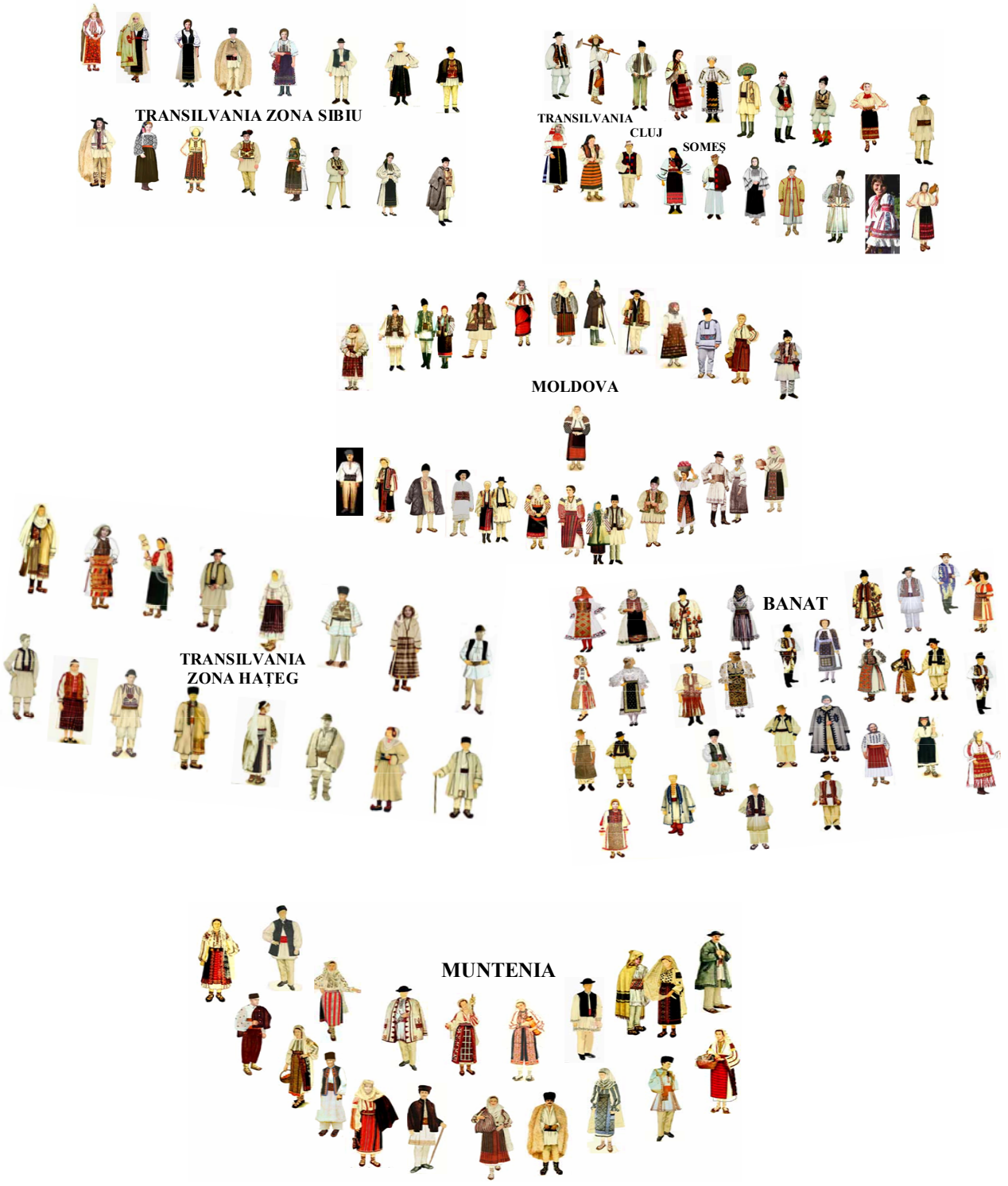

Ţesăturile de lână au depăşit cu timpul, rolul lor utilitar, devenind elementul cel mai important în arhitectura interiorului, conferindu-i acestuia un plus de frumuseţe prin elementele decorative.

După locul şi modul de etalare al ţesăturilor de interior, colecţia poate fi împărţită în trei categorii:

- ✓ ţesături de uz casnic,
- ✓ ţesături cu caracter decorativ, folosite în organizarea interiorului şi,

✓ țesături ocazionale legate de anumite ceremonii – nuntă, botez, înmormântare.

Scoarțele, fețele de pernă, fețele de masă, cearceafurile şi mai ales ştergarele, pun în evidență un bogat repertoriu ornamental perfect adaptat tehnicilor de decorare.

SCOARȚĂ- DOBROGEA

FAȚĂ DE PERNĂ

BATISTE

SCOARȚĂ MOLDOVA

ŞTERGAR

Ştergarul, este întâlnit în cadrul celor mai variate manifestări ale vieții sociale şi evidențiază valoarea culturală românească, prin estetică şi meticulozitate. Este folosit ca piesă de port, ca obiect cu implicații magice cât şi ca piesă a costumului nupțial.

În cazul ceremonialului nupțial, ŞTERGARUL are rol de a duce firul vieții mai departe.

În contextul obiceiurilor de înmormântare, ŞTERGARUL, are rolul de a-l conduce pe "dalbul de pribeag" pe un drum fără întoarcere, un drum unde va întâlni un lung şir de poduri cu vami .

"ZORILOR, ZORILOR,
VOI SURORILOR,
VOI SA NU VĂ PRIPIȚI
SĂ NE NĂVĂLIȚI
PÂNĂ ŞI-A GĂTI
DALBUL DE PRIBEAG
TURTIȚĂ DE CEARĂ,
FIE-I DE VEDEALĂ;
VĂLUŞEL DE PÂNZĂ,
ALTUL DE PEŞCHIRE."

.....

"ŞI ȚI-OR MAI IEŞI
TOT TREI VOINICEI,
MÂNA-N SÂN SĂ BAGI
MAHRAME SĂ TRAGI,
SĂ LE DĂRUIEŞTI
VAMĂŞĂ PLĂTEŞTI.
ŞI ȚI-OR MAI IEŞI
TOT TREI NEVESTELE
MÂNA-N SÂN SĂ BAGI
ŞOVOANE SĂ TRAGI
SĂ LE DĂRUIEŞTI
VAMĂ SĂ PLĂTEŞTI.

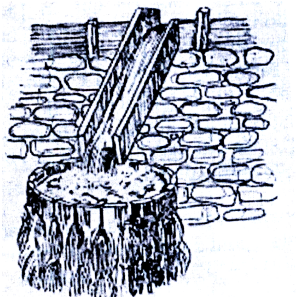

Fig.9.ŞTEAZĂ

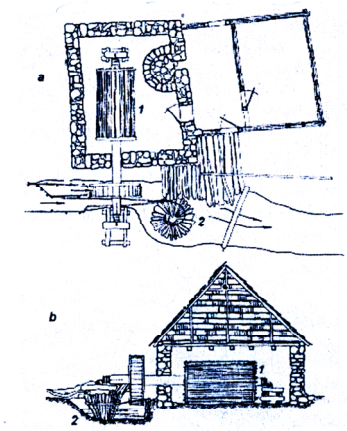

Fig.10. DÎRSTA

Astfel de produse au fost realizate cu instalații casnice, extrem de ingenioase.

Dintre instalațiile casnice folosite în domeniul textil, documentele istorice amintesc:

Şteaza,fig.9, ca fiind o instalație tehnică simplă, realizată dintr-o împletitură de nuiele, deasupra căreia, printr-un jgheab, cădea apa şi în aceasta se dădeau la piuă scoarțele, pănura şi alte țesături. O astfel de instalație este consemnată într-un act, din 1473, al domnitorului Ştefan cel Mare.

Dîrsta,Fig.10, este o instalație numită şi PIUĂ, este rudimentară, acționată de o apă curgătoare, în care se bătea postavul sau dimia. Instalația, este amintită şi de documentele istorice din sec XV-XVII, care arată că, această instalație se folosea la împâslirea țesăturile din lână, prin frecare şi presarea lor între doi cilindri rotitori, respectiv lovirea lor cu ciocane din lemn, în mediul umed.

Războiul de Țesut, fig.11, este considerat de documentele istorice ca fiind - CEA MAI IMPORTANTĂ REALIZARE A TEHNICII…....

Războiul de țesut alături de alte instrumente textile, au forme diferite.

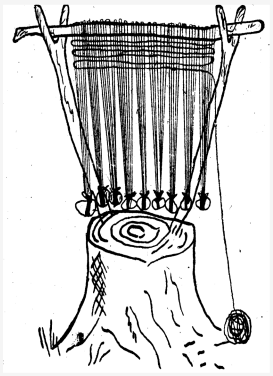

Război de țesut vertical formă primitivă

Război de țesut vertical

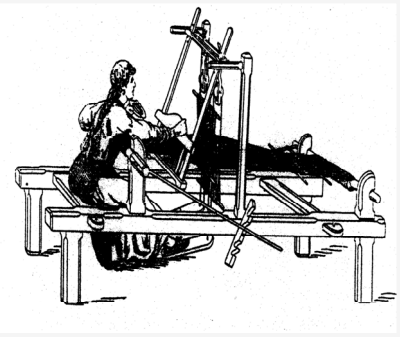

Război de tesut orizontal

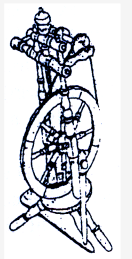

Furca şi roata de tors

Astfel de instalații şi instrumente, au fost folosite în realizarea produselor proprii de trai şi au generat mai târziu, apariția utilajelor mecanice şi a celor automate.

Epoca modernă foloseşte utilaje cu acționare mecanică şi automatizată, ca rezultat al convertirii valorilor tehnice şi acțiunilor morale în plan social.

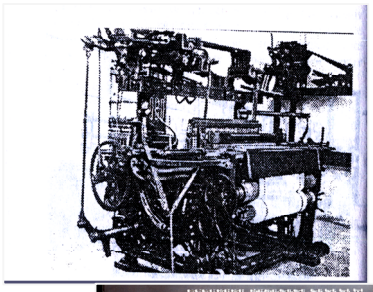

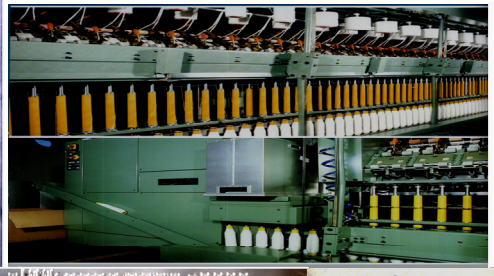

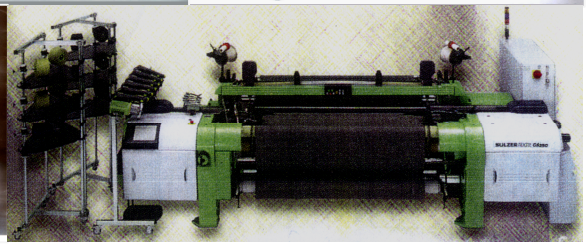

Dintre inovațiile de importanță deosebită cu influență asupra dezvoltării şi progresului în domeniul textil, literatura de specialitate aminteşte :

- **Maşina de Rulat, Dublat şi Metrat perdele**,fig.13. Inovația realizată se referă la o maşină care mecanizează operația de rulat, dublat şi metrat perdele lucrate pe maşinile " KETTENSTUHL"
- **Dispozitiv electric de oprire automată a motorului de la maşinile de Tricotat"**

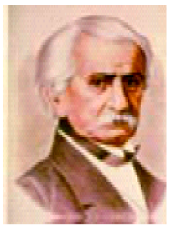

GH.ASACHI

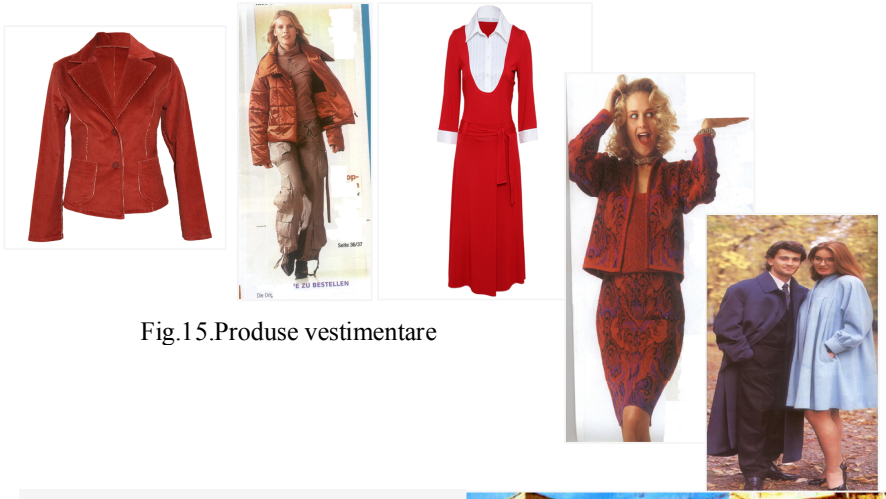

Fig.15.Produse vestimentare

Fig.16.Universitatea Al.I.Cuza Iaşi

Fig.17.Facultatea de Textile şi Pielărie Iaşi

Interlock"- care a permis îmbunătățirea calității tricoturilor şi reducerea consumului de ace.

- **Dispozitiv pentru evitarea ruperii acelor, la Maşina Circulară cu Maieze**- dispozitivul inovat a fost fixat sub opritorul maşinii menținându-l la o distanță de 15-20 mm față de fontură, evitând astfel ruperea acelor.
- **Adaptarea maşinilor de cusu Triplock pentru coaserea tricoturilor-subțiri şi groase**. Inovația constă în mutarea punctului de legătură la tija care dă mişcare de ridicare pârghiei, ce poartă cuțitul, mai aproape de punctul fix de oscilație a pârghiei, fig.14. Astfel pârghia, execută o mişcare de oscilație cu amplitudine mai mare. Cuțitaşul care este legat de ea, se ridică cu 3 mm, mai mult, realizând o deschidere mai mare, putând astfel încheia şi un tricot mai gros.

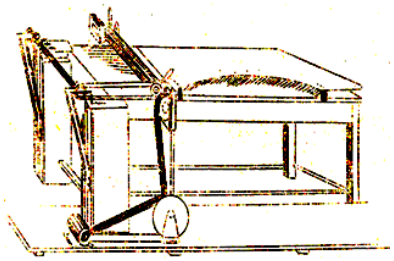

Fig.13. MAŞINA DE RULAT, DUBLAT ŞI METRAT PERDELE

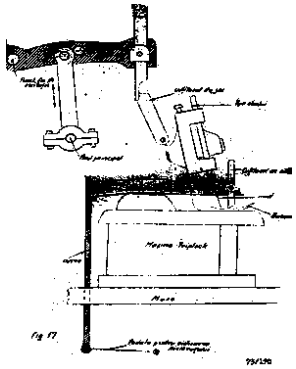

Fig.14.Modificarea punctului de legătură la tija de antrenare a pârghiei

- **Mărirea lungimii fuselor la maşinile de filat,** a fost posibilă prin prelungirea fusului, de la 170 la 180 mm, în partea de jos unde se

montează țeava. Prelungirea s-a obținut prin strunjirea bazei fusului, la partea de sus a nucii. Această perfecționare tehnică a dus la creşterea capacității de depunere a firului pe țeavă, la reducerea consumului de țevi şi la creşterea producției ca urmare a reducerii timpilor de oprire a maşinii.

Grație inteligenței tehnice şi tehnologice, îmbinată cu aspirațiile civilizațiilor, s-a permis obținerea de produse noi, fig.15, în Industria Textilă, produse de calitate superioară, aflate la interfața dintre comanda socială şi funcțiile acestor produse.

Necesitățile inexorabile ale îmbrăcămintei de corp şi celei de casă, a dus la dezvoltarea şi progresul în domeniul textil prin simțul de originalitate şi genul creator al poporului român.

Începutul veacului al XIX- lea este caracterizat printr-un puternic curent de redeşteptare națională şi susținut de **Gheorghe Asachi,** care a creat în **1813** la **IAŞI, Şcoala de Ingineri Hotarnici**, cu predare în limba română.

Alte realizări în perioada de implicare cu multă generozitate a lui **GH. ASACHI,** sunt legate de **Academia Mihăileană** de la Iaşi şi crearea în 1860 a **Universității " Al.I. Cuza "Iaşi .**

În cadrul Universității din Iaşi, sau înființat SECȚIILE de ELECTRICITATE şi CHIMIE TEHNOLOGICĂ, secții care au constituit nucleul în jurul cărora au fost concentrate eforturile pentru menținerea învățământului tehnic superior din Iaşi .

În anul **1937**, s-a înființat şi **Şcoala Politehnică din Iaşi**, la care s-a aliniat şi **Facultatea de Textile şi Pielărie,Fig.17.**

Pentru formarea Personalului tehnic, Edificiul Facultății de Textile şi Pielărie, este dotat cu: Bibliotecă; Stații pilot cu utilaje şi instalații tehnice; Amfiteatre; Laboratoare; Săli de lectură pentru studenți; Săli de lucru pentru cadrele didactice.

Printre numeroşii pionieri ai învățământului textil din România, care a desfăşurat o activitate deosebită, energică, valoroasă şi incontestabilă se numără

Şef lucrări Dr.Ing.Mat. N.Cojocaru 1939-1989

Sa născut la 4 martie 1939 , a crescut şi s-a format în spiritul dragostei pentru muncă şi afirmare a spiritului creator, pentru slujirea patriei şi a nobilei misiuni de educare a tinerei generații.A urmat cursurile **Facultății De Industrie Uşoară** în anul 1958-1963, distingându-se prin temeinica sa pregătire profesională şi ambiția de afirmare în activitatea de cercetare ştiințifică.

În paralel cu activitatea de la catedră, a urmat cursurile Facultății de **Matematică –Mecanică** de la Universitatea A.I. Cuza din **IAŞI**.

A predat cursul de **Programare Pe Calculator**, iar apoi cursurile de **Control Statistic Al Producției; Control Statistic Şi Fiabilitate; Procese Şi Maşini Pentru Filarea Fibrelor Tip Bumbac.**

Dr.Ing.Mat.Nicolae Cojocaru, a elaborat un număr de 85 lucrări ştiințifice şi brevete de invenție, a litografiat 10 cursuri şi îndrumare pentru studenții facultății, contribuind astfel la formarea şi perfecționarea a numeroase serii de ingineri textilişti. A participat la rezolvarea problemelor tehnice şi tehnologice de profil, printre care " Elaborarea de tehnologii neconvenționale pentru valorificarea

efiloşeului, lărgirea sortimentului de fire pentru tricotaje, perfecționarea tehnologiilor de filare a fibrelor tip bumbac". În activitatea de cercetare ştiințifică a antrenat mulți studenți, cărora le-a sădit pasiune pentru meseria aleasă.

Pentru munca şi contribuția adusă la afirmarea şi dezvoltarea **Învățământului Textil** în **Romania** aducem omagiu activității celui ce a fost **N.Cojocaru 1958-1989.**

Biblografie

[1].Constantin Preda -Jubilee Ale Învățământului Tehnic Superior Pentru Textile şi Pielărie Din România. Editura Ankarom, Iaşi,1997.
[2]. ** Institutul De Documentare Tehnică-Inovații în Industria De Tricotaje Şi Confecții,Bucureşti, 1954.
[3].** Prospect-Gesamtkatalog. Brother,Industries,Ltd,Nagoya ,Japan.
[4].Sergiu Moran- Istoricul Războiului de țesut. Editura Tehnică,Bucureşti,1955.
[5]. **Osim- Inventatori Români. Editura Agir şi Editura Osim, Bucureşti,2000. [6].Constantin Filipescu – Textilele României. Bucureşti,1939